

Dosarul nr. 2ra-1300/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud: S. Dimitriu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, V. Mihaila, V. Sîrbu)

Î N C H E I E R E

22 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecător
judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Ion Druță

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de către Organizația de Microfinanțare „ROSST-X” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de administratorul Andrei Scripnic,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Organizația de Microfinanțare „ROSST-X” Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Artur Maidan și Alexandru Ixar cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Artur Maidan, s-a casat parțial hotărârea din 24 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central și în partea casată s-a emis o nouă hotărâre, în rest hotărârea din 24 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central s-a menținut,

c o n s t a t ă :

La data de 27 februarie 2018, OM „ROSST-X” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Artur Maidan și Alexandru Ixar cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că în conformitate cu cererea de împrumut și contractul de împrumut cu dobândă nr. 30/2017 din 02 octombrie 2017, societatea i-a acordat lui Artur Maidan, un credit în sumă de 30 000 lei, cu termenul de rambursare la 02 ianuarie 2018.

A mai indicat că Artur Maidan nu respectă condițiile contractului de credit și nu achită plățile stabilite prin acesta, astfel datoria părâtului față de OM „ROSST-X” SRL este de 36506,44 lei.

A menționat că întru garantarea obligațiilor asumate de către Artur Maidan, a fost încheiat contractul de fidejusiune nr. 21 din 02 noiembrie 2017 cu Alexandru Ixar, prin care fidejursorul s-a obligat față de OM „ROSST-X” SRL să execute integral obligațiile debitorului.

A relatat că la data de 23 ianuarie 2018, OM „ROSST-X” SRL a expediat în

adresa lui Artur Maidan somația cu privire la necesitatea de a achita datoria acumulată și i-a acordat termen conform contractului pentru achitarea tuturor plăților debitoare față de societate.

A notat că la data de 18 decembrie 2017, OM „ROSST-X” SRL a expediat și în adresa codebitorului-fidejutor Alexandru Ixar somația prin care i-a comunicat despre necesitatea de a achita datoria acumulată și i-a acordat un termen de 14 zile lucrătoare pentru achitarea tuturor plăților debitoare față de societate, astfel Alexandru Ixar prin explicația scrisă s-a angajat să achite integral datoria acumulată până la data de 23 ianuarie 2018, însă până în prezent nu și-au onorat obligațiile ce reies din contractul de credit și a contractului de fidejusiune, deși termenul acordat a expirat.

Reclamanta OM „ROSST-X” SRL a solicitat încasarea forțată în mod solidar de la Artur Maidan și Alexandru Ixar a sumei de 37612,59 lei, reprezentând valoarea creditului, dobânzii, comisioanelor, penalităților, serviciilor poștale și taxei de stat, expuse în calculul desfășurat anexat la cerere, obligarea părților la plata și încasarea forțată în mod solidar a sumei de 6200 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

Pe parcursul examinării cauzei, OM „ROSST-X” SRL a depus o cerere de majorare a pretențiilor prin care a solicitat și obligarea părților la plată și încasarea forțată în mod solidar de la aceștia, a sumei de 11053,68 lei, reprezentând valoarea reziduală a împrumutului acordat, dobânzii pentru perioada 24 ianuarie 2018-03 septembrie 2018, comisioanelor pentru perioada 24 ianuarie 2018-03 septembrie 2018, expuse în calculul desfășurat anexat la cerere, cât și a sumei de 337 lei cu titlu de taxă de stat achitate în rezultatul majorării pretențiilor.

Prin hotărârea din 24 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central a fost admisă acțiunea înaintată de OM „ROSST-X” SRL, s-a încasat de la Artur Maidan și Alexandru Ixar în mod solidar, în beneficiul OM „ROSST-X” SRL suma datoriei, rezultată din neexecutarea obligațiilor ce derivă din contractul de împrumut din 02 octombrie 2017, încheiat între OM „ROSST-X” SRL cu Artur Maidan, garantat prin contractul de fidejusiune din aceeași dată, încheiat între OM „ROSST-X” SRL și Alexandru Ixar, în sumă de 30000 lei, dobândă de 4130, 12 lei, comisionul de administrare de 6600 lei, dobânda majorată de 6080 lei, clauza penală de 750 lei și cheltuielile de judecată de 7548,70 lei, iar în total suma de 55208,82 lei.

În susținerea soluției sale, prima instanță a reținut că deoarece pârâtul Artur Maidan nu respectă condițiile contractului de împrumut, nu achită plățile stabilite prin acesta, datoria garantată de copârâtul Alexandru Ixar, datoria față de OM „ROSST-X” SRL fiind acumulată la data de 03 septembrie 2018 în sumă de 47560,12 lei, care este compusă din valoarea obligațiilor solicitate în cererea inițială din 26 februarie 2018, valoarea reziduală din împrumutul de 30000 lei acordat la 02 octombrie 2017, valoarea dobânzii și dobânzii majorate pentru perioada 24 ianuarie 2018 – 03 septembrie 2018 și valoarea comisionului de administrare pentru perioada 24 ianuarie 2018 – 03 septembrie 2018, fiind anexat la dosar calculul actualizat desfășurat al datoriei acumulate până la data de 03 septembrie 2018 care constituie 47560,12 lei (datorie 30000 lei, dobânda 4130, 12 lei, comision de administrare de 6600 lei, dobânda majorată de 6080 lei și clauza penală 750 lei), exceptând cheltuielile poștale și avocațiale incluse în cererea inițială.

Totodată, instanța de fond cu trimitere la art. 82, 94 alin. (1) și 96 alin. (1) Cod de procedură civilă a încasat, în mod solidar, de la Artur Maidan și Alexandru Ixar cheltuielile de judecată în sumă de 7648, 70 lei.

Prin decizia din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Artur Maidan, s-a casat parțial hotărârea din 24 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central în partea încasării comisionului de administrare în mărime de 6600 lei, a clauzei penale în mărime de 750 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 7648,70 lei și în această parte s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a respins pretențiile din cererea de chemare în judecată depusă de OM „ROSST-X” SRL împotriva lui Artur Maidan și Ixar Alexandru cu privire la încasarea comisionului de administrare în mărime de 6600 lei, a clauzei penale în mărime de 750 lei, ca neîntemeiate. S-a încasat în mod solidar de la Artur Maidan și Alexandru Ixar cheltuielile de judecată sub formă de cheltuieli privind achitarea taxei de stat în mărime de 1206,30 lei proporțional pretențiilor admise, cheltuielilor de judecată sub formă de cheltuieli pentru expedierea corespondenței în mărime de 21,90 lei și cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 2500 lei, în total suma de 3728, 20 lei. În rest pretențiile cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată ce excede suma de 3728, 20 lei, s-au respins ca neîntemeiate. În rest hotărârea primei instanțe s-a menținut.

Instanța de apel în susținerea soluției sale, cu trimitere la prevederile art. 624 alin. (1) Cod civil, art. 5 alin. (1) din Legea nr. 256 din 09 decembrie 2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii și pct. 5.2 din contractul de împrumut din 02 octombrie 2017, a ajuns la concluzia că prima instanță greșit a ajuns la concluzia admiterii pretențiilor privind încasarea clauzei penale în mărime de 750 lei și a comisionului de administrare în sumă de 6600 lei. În acest sens, instanța a reținut că clauza contractuală enunțată sunt niște clauze abuzive, care au fost incluse de împrumutător în contract fără a fi negociate direct cu consumatorul, iar prin aceste clauze contractuale se creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților. Așadar, instanța de apel a conchis că stabilirea unei penalități într-o sumă fixă, indiferent de suma restantă, indică la prezența clauzei abuzive care duce la îmbogățirea nejustificată a creditorului, or toate cheltuielile aferente trebuie să fie argumentate de către creditor.

La fel, instanța de apel a conchis că sunt abuzive și clauzele contractuale indicate în capitolul „Partea 1. Condițiile împrumutului”, care stabilesc în sarcina împrumutatului obligația de achitare în beneficiul OM „ROSST-X” SRL a unui comision lunar de administrare de 600 lei, or încasarea comisionului indicat în speță este nejustificat și neîntemeiat, iar conform art. 732 din Codul civil, neclaritățile din condițiile contractuale standard se interpretează în defavoarea părții care le-a formulat.

Iar, în temeiul art. 75 alin. (1), 94 și 96 alin. (1) și (1¹) Cod de procedură civilă, instanța de apel a ajuns la concluzia că soluția primei instanțe cu privire la încasarea de la Artur Maidan și Alexandru Ixar a cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică în sumă de 6200 lei este una neîntemeiată, or reieșind din complexitatea cauzei și faptul că reprezentantul OM „ROSST-X” SRL, avocatul Igor Balmuș a participat în instanța de fond doar într-o singură ședință de judecată, instanța a considerat că suma de 2500 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, ca fiind reală, necesară și rezonabilă.

Totodată, instanța de apel a conchis în a încasa, în mod solidar, de la Artur Maidan și Alexandru Ixar a cheltuielilor de judecată sub formă de cheltuieli privind achitarea taxei de stat în mărime de 1206,30 lei proporțional pretențiilor admise și cheltuielilor de judecată sub formă de cheltuieli pentru expedierea corespondenței în mărime de 21,90 lei.

În rest, instanța de apel a constatat legalitatea și temeinicia hotărârii din 24 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central.

La 14 mai 2019, OM „ROSST-X” SRL a declarat recurs împotriva deciziei din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului recurenta a indicat că instanța de apel eronat a considerat ca fiind greșită concluzia instanței de fond cu privire la admiterea pretențiilor privind încasarea clauzei penale în mărime de 750 lei și a comisionului de administrare în sumă de 6600 lei. În acest sens, recurenta a indicat că clauza penală din speța dată a fost negociată dintre părți prin stabilirea unei sume fixe și nu a unei cote din valoarea obligației, fiind raportată la condiția neexecutării consecutive pe o perioadă de 46 zile.

A mai indicat că instanța de apel a omis să argumenteze în fapt, cum suma de 750 lei creează un dezichilibru semnificativ în raport cu obligația pecuniară de peste 30000 lei, care ar constitui un maxim de două puncte procentuale din masa totală a obligației.

A invocat că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia că clauzele contractuale care instituie comisionul lunar de administrare în sumă de 600 lei, sunt clauze abuzive, indicând că încasarea comisionului de administrare este o practică uzuală pe piața financiară, în special fiind practică de instituțiile financiare sub formă de cotă procentuală, adesea fiind mult mai mare decât cheltuielile reale administrative.

În final, instanța de apel neîntemeiat a ajuns la concluzia că cheltuielile de asistență juridică încasate de prima instanță nu sunt unele reale, necesare și rezonabile.

În acest sens, recurenta a solicitat casarea deciziei din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 24 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central.

La data de 09 iulie 2019, Artur Maidan, reprezentat de avocatul Valeriu Caușnean a depus referință la recursul declarat de către OM „ROSST-X” SRL, solicitând respingerea recursului ca fiind neîntemeiat.

La 27 iunie 2019, 08 iulie 2019, 09 iulie 2019 și 12 iulie 2019, Nina Maidan, deși nu este parte în proces, a indicat că este mama lui Artur Maidan, astfel a depus referințe la recursul declarat de către OM „ROSST-X” SRL, indicând că nu este de acord cu decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 13 februarie 2019, fiind expediată participanților la proces la 11 martie 2019 (f.d. 167), fără dovada recepționării acesteia de către recurentă.

Astfel, luând în considerare cele menționate, se apreciază că cererea de recurs depusă de către OM „ROSST-X” SRL a fost declarată în termenul legal de 2 luni, prevăzut de art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) al articolului menționat, prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că au fost aplicate eronat normele de drept material sau procedural, iar alin. (4) prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către OM „ROSST-X” SRL nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei contestate, ci a formulat critici ce se axează asupra fondului cauzei.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a actului judecătoresc recurat.

Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei

cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (*hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016*).

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către OM „ROSST-X” SRL ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 433 lit. a), 440 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Organizația de Microfinanțare „ROSST-X” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de administratorul Andrei Scripnic se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător

Oleg Sternioală

judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță